

TÉMY DIZERTAČNÝCH PRÁC NA AKADEMICKÝ ROK 2026/2027

SPOLUPRÁCA S FILOZOFICKOU FAKULTOU TRNAVSKEJ UNIVERZITY

Názov študijného odboru: psychológia

Názov študijného programu: psychológia

Školiteľ: Prof. Mgr. Peter Halama, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Religiózne a spirituálne faktory konšpiračných presvedčení

Krátky abstrakt práce:

Dizertačná práca sa zameriava na skúmanie religióznych a spirituálnych faktorov, ktoré ovplyvňujú tvorbu a udržiavanie konšpiračných presvedčení. Výskum vychádza z poznatkov psychológie náboženstva, pričom predpokladá, že religiozita a spiritualita môžu pôsobiť obojako – ako zdroje dôvery a redukcie konšpiračných presvedčení, ale aj ako katalyzátory podozrievavosti a uzavretosti voči iným skupinám. Cieľom práce je identifikovať konkrétne dimenzie religiozity a spirituality, ktoré buď podporujú, alebo redukujú inklináciu ku konšpiračným presvedčeniam.

Školiteľka: PhDr. Eva Ballová Mikušková, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Nepodložené presvedčenia u adolescentov

Krátky abstrakt práce:

Dizertačná práca bude riešiť nepodložené presvedčenia (napr. konšpiračné) v populácii adolescentov. Cieľom práce bude zmapovanie toho, ako sa nepodložené presvedčenia formujú v adolescentnom veku, ktoré kognitívne, emočné a sociálne faktory súvisia s podporou nepodložených tvrdení, resp. s rozvojom podpory nepodložených tvrdení. Práca bude mať charakter longitudinálnej štúdie.

Školiteľ: Mgr. Jakub Šrol, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Vplyv konšpiračných presvedčení na kvalitu medziľudských vzťahov

Krátky abstrakt práce:

Psychologický výskum konšpiračných presvedčení za posledné roky viedol k identifikácii mnohých príčin a dôsledkov dôvery konšpiračným teóriám. Jedna z oblastí tohto výskumu, ktorá zatiaľ zostáva takmer úplne neprebádaná, sa týka toho, ako konšpiračné presvedčenia ovplyvňujú a sú ovplyvňované medziľudskými vzťahmi, napríklad na úrovni rodiny, priateľov, či romantických vzťahov. Zatiaľ čo osamelosť a sociálne vylúčenie môže prispievať k dôvere konšpiračným teóriám, konšpiračné presvedčenia sú zasa spojené s nižšou spokojnosťou v blízkych vzťahoch, čo môže viesť k bludnému kruhu konšpiračných presvedčení a sociálneho vylúčenia. Úlohou tejto práce bude lepšie pochopiť mechanizmy stojace na pozadí týchto súvislostí a potenciálne identifikovať intervencie, ktoré by dokázali zmierňovať negatívne vplyvy dôvery konšpiračným teóriám na kvalitu medziľudských vzťahov.

Školiteľ: Mgr. Jakub Šrol, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Príčiny a dopady konšpiračných presvedčení o LGBTI+ komunite a možnosti ich redukcie

Krátky abstrakt práce:

Väčšina výskumu konšpiračných presvedčení sa venuje presvedčeniam týkajúcim sa relatívne mocných skupín ľudí, napríklad predstaviteľov vlád či finančných skupín. Nedávne štúdie ale zdôrazňujú, že konšpiračné teórie sa šíria aj vo vzťahu k relatívne bezmocným spoločenským skupinám, ako napríklad rôznym spoločenským menšinám, vrátane LGBTI+ menšiny. Úlohou tejto práce bude preskúmať možné príčiny a dopady rozšírenia konšpiračných presvedčení o LGBTI+ ľuďoch na vnímanie tejto komunity a zároveň identifikovať možnosti redukcie týchto presvedčení s cieľom znížiť predsudky či diskrimináciu LGBTI+ ľudí.

Školiteľ: Mgr. Matúš Grežo, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Negatívna ideologická identita a afektívna polarizácia

Krátky abstrakt práce: Teória sociálnej identity predpokladá, že naša identita vzniká na základe členstva v skupinách (napr. politické strany alebo ideologické tábory). Príslušnosť k skupine vytvára v mysli rozdelenie ľudí na tých, ktorí sú súčasťou našej skupiny (ingroups) vs. tých, ktorí nie (outgroups), čo vedie k favorizovaniu členov vlastnej skupiny a následne k negatívnej zaujatosti voči členom vonkajších skupín. Najnovšie práce v oblasti politickej psychológie však poukazujú na to, že za afektívnu polarizáciu často môže stáť tzv. negatívna identita, ktorú teória sociálnej identity nepokrýva. Je založená nie na uvedomení si “kým som”, ale “kým nie som”. Dôležité je, že negatívna identita môže byť psychologicky primárna – môže sa rozvinúť ešte pred vytvorením väzby na vlastnú skupinu. Táto perspektíva spochybňuje základný predpoklad teórie sociálnej identity, podľa ktorého práve väzba na vlastnú skupinu vyvoláva negatívnu zaujatost voči vonkajším skupinám. Táto práca rozširuje klasickú perspektívu teórie sociálnej identity o aspekt negatívnej identity a zisťuje, ako tieto dve rôzne podoby predikujú afektívnu polarizáciu v slovenskej dospeléj populácii. Práca sa sústreďuje na spoločenské témy, ktoré v súčasnom spoločenskom a politickom diskurze štiepia spoločnosť na vyhranené ideologické tábory.

Školiteľka: Mgr. Magdalena Adamus, PhD., Ústav experimentálnej psychológie CSPV SAV, Bratislava

Názov dizertačnej práce: Sociálno-psychologický pohľad na mizogýniu ako odraz medziskupinových postojov: úloha existenčných hrozieb, konšpiračných presvedčení a politickej orientácie

Krátky abstrakt práce:

Posledné roky priniesli regres v oblasti práv žien a nárast tradičných pohľadov na rodové role. Vedecký záujem sa preto zameriava na identifikáciu korelátov a základných príčin negatívnych postojov a násilia voči ženám vrátane mizogýnie. Tento projekt pristupuje k problematike mizogýnie zo sociálno-psychologického hľadiska medziskupinových postojov a hľadá jej príčiny v skúsenostiach s existenčnými hrozbami, neistotou, politickou orientáciou a tiež konšpiračnými presvedčeniami. Projekt predpokladá aplikáciu multimetódového prístupu, od prierezových štúdií na pochopenie korelačných súvislostí medzi premennými až po experimentálne a/alebo longitudinálne štúdie, ktoré umožňujú identifikovať základné príčiny mizogýnie a navrhnúť účinné intervencie na zmiernenie negatívnych postojov voči ženám.
